

Anbragt på en kostskole

Hvordan klarer unge, der er anbragt på kostskoler, sig efter endt grundskole, sammenlignet med unge i andre anbringelsestyper?

Mette Lausten & Asger Graa Andreassen

Anbragt på en kostskole – Hvordan klarer unge, der er anbragt på kostskoler, sig efter endt grundskole, sammenlignet med unge i andre anbringelsestyper?

© VIVE og forfatterne, 2019

e-ISBN: 978-87-7119-704-4

Forsidefoto: Claus Bjørn

Projekt: 301338

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Denne rapport undersøger, om anbragte kostelever klarer sig bedre eller dårligere på en række vigtige parametre efter endt grundskole sammenlignet med unge, der har været anbragt under andre former.

Rapporten yder et væsentligt bidrag til vores fælles viden om anbragte unges skolegang og kostskolernes bidrag til at forberede anbragte til videre uddannelse og beskæftigelse.

Rapporten er finansieret af sammenslutningen af syv kostskoler under www.kostskoler.dk, hvor resultaterne er et led i kostskolernes egen evaluering af deres skolefaglige indsats over for børn og unge, der har været anbragt på en af kostskolerne, og som har afsluttet grundskolen der.

Rapporten er udarbejdet af seniorforsker Mette Lausten og analytiker Asger Graa Andreasen.

Rigtig god læselyst!

Carsten Strømbæk Pedersen
Forsknings- og analysechef for VIVE Børn og uddannelse
2019

Indhold

Sammenfatning	5
I gang med uddannelse efter endt grundskole	5
Selvforsørgende efter endt grundskole	6
Metodemæssig perspektivering	6
1 Introduktion	7
1.1 Undersøgelsens data og metode	8
2 Kostskoler som anbringelsessted	9
2.1 Historisk udvikling	9
2.2 Anbragte i dag	10
3 Resultater	12
3.1 I gang med uddannelse efter endt grundskole	12
3.2 Selvforsørgende efter endt grundskole	14
4 Tidligere anbragte som 25-årige	16
Litteratur	18
Bilag 1 Undersøgelsens data og metode	19
Bilag 2 De analyserede udfaldsmål	22
Bilag 3 Baggrundskarakteristika	26

Sammenfatning

Formålet med denne rapport er at undersøge, hvordan unge, der er anbragt på en kostskole, klarer sig efter grundskolen sammenlignet med unge, der er anbragt andre steder. Rapporten er et led i kostskolernes stadige evaluering af deres skolefaglige indsats over for børn og unge, der har været anbragt i kostskole-regi, og som har afsluttet grundskolen der. Vi undersøger, om der findes en målbar forskel på, hvordan unge, der har været anbragt på en kostskole, klarer sig i forhold til videre uddannelse og selvforsørgelse sammenlignet med unge i andre anbringelsestyper.

De to overordnede udfaldsmål for analysen er baseret på de unges videre uddannelse og selvforsørgelse. Disse udfaldsmål er valgt, fordi de er afgørende for, i hvilket omfang de unge kan opnå et selvstændigt voksenliv efterfølgende. Vi har derfor specificeret udfaldsmålene som:

- Den unge er i gang med en uddannelse efter afslutning af grundskolen
- Den unge er selvforsørgende efter afslutning af grundskolen.

I denne sammenhæng er uddannelse defineret som alle typer af uddannelse, man kan påbegynde efter endt grundskole, dvs. alle former for ungdoms-, erhvervs- og videregående uddannelser, mens selvforsørgelse er defineret som værende i beskæftigelse eller under uddannelse.

Vi analyserer, om de to udfaldsmål er gældende:

- i 1. til 5. år efter endt grundskole
- i minimum 3 ud af 5 år efter endt grundskole
- som 25-årig.

I gang med uddannelse efter endt grundskole

Når vi ser på anbragte kostelever efter endt grundskole, er 59 pct. af dem i gang med en uddannelse inden for det første år, mens 48 pct. er i gang med en uddannelse i minimum 3 ud af de første 5 år efter endt grundskole. Når vi ser på tidligere kostelever, der er fyldt 25 år, er 56 pct. af dem i gang med en uddannelse eller færdig med en uddannelse.

Resultaterne fra matching af kosteleverne med unge, der hovedsageligt har været anbragt i familiepleje fra 11-årsalderen, viser, at anbragte kostelever klarer sig på lige fod med unge fra familiepleje, hvad angår det at kunne klare sig i uddannelsessystemet i de første og vigtige år efter endt grundskole og signifikant bedre på lidt længere sigt:

- Der er ingen signifikant forskel mellem kostelever og unge fra familiepleje på sandsynligheden for at være i gang med en uddannelse i de første 5 år efter endt grundskole.
- Der er en signifikant større andel af kosteleverne (56 pct.) end unge fra familiepleje (46 pct.), der er i gang med en uddannelse eller har gennemført en uddannelse som 25-årige.

Selvom der ingen forskel er i de første år efter endt grundskole, så står de unge fra kostskolerne altså som 25-årige i en lidt bedre position i forhold til at være i gang med eller have gennemført en uddannelse, sammenlignet med unge fra familiepleje.

Når vi matcher anbragte kostelever med unge, der hovedsageligt har været anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, viser resultaterne, at anbragte kostelever klarer sig signifikant bedre på alle de analyserede udfaldsmål. Kosteleverne er i højere grad i gang med en uddannelse i de første 5 år efter endt grundskole. Samtidig har kosteleverne signifikant større sandsynlighed for at være i gang med en uddannelse eller have gennemført en uddannelse som 25-årig (56 pct. mod 36 pct. blandt unge på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted).

Selvforsørgende efter endt grundskole

Når vi ser på anbragte kostelever efter endt grundskole, er 2 ud af 3 kostelever (66 pct.) selvforsørgende, dvs. enten beskæftiget eller under uddannelse, når vi ser på 2. til 5. år efter endt grundskole, mens 73 pct. er selvforsørgende i minimum 3 ud af de første 5 år efter endt grundskole. Når vi ser på tidligere kostelever, der er fyldt 25 år, er 72 pct. af dem selvforsørgende.

Resultaterne af matching af kosteleverne med unge, der hovedsageligt har været anbragt i familiepleje fra 11-årsalderen, viser, at kostelever har en signifikant større sandsynlighed for at være selvforsørgende i minimum 3 ud af de første 5 år efter endt grundskole (73 pct.) sammenlignet med unge i familiepleje (66 pct.).

Samtidig ser vi, at kosteleverne i højere grad er selvforsørgende i de første 5 år efter endt grundskole, sammenlignet med unge, der hovedsageligt har været anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, ligesom kostelever har en signifikant større sandsynlighed for at være selvforsørgende som 25-årig (72 pct.) end unge på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted (49 pct.).

Metodemæssig perspektivering

For i højere grad at kunne udtale os om den isolerede betydning af at være anbragt på en kostskole, har vi afgrænset analyserne på to måder. For det første afgrænser vi sammenligningsgrupperne til unge, der er sammenlignelige med kostelever, der går på en kostskole på baggrund af en anbringelsesbeslutning. Derfor sammenligner vi kosteleverne med unge, der er også har været anbragt, dvs. unge, der har været anbragt på døgninstitution eller lignende, eller har været anbragt i familiepleje. I disse analyser måler vi altså den relative effekt af at have været anbragt på en *kostskole* set i forhold til alternative anbringelsesindsatser.

For det andet anvender vi Propensity Score Matching til at udvælge udsatte elever, der ligner kosteleverne på en række registrerbare forhold, der både er knyttet til den unge selv og deres familie. Derved kan vi i højere grad sikre os, at de unge i sammenligningsgruppen i al væsentlighed ikke afviger fra kosteleverne på registrerbare forhold, som vil kunne forklare, at de to grupper klarer sig forskelligt i udfaldsmålene.

Den anvendte analysemetode øger sandsynligheden for, at der opnås retvisende effektestimater. Dog kan det ikke afvises, at der er uobserverede forskelle mellem grupperne – fx udadreagerende adfærd, dysfunktionelle familieforhold, misbrug m.m. – der kan skabe bias i resultaterne, og som dermed kan betyde, at resultaterne ikke kan fortolkes som årsagssammenhænge. Der findes ingen undersøgelser, der afdækker sammenhængen mellem disse objektive og subjektive faktorer. Baseret på erfaringer fra tidligere undersøgelser – fx trivselsundersøgelser blandt anbragte unge – har vi dog en antagelse om, at de relativt detaljerede og objektive registeroplysninger, vi benytter, er tilstrækkeligt korrelerede med de uobserverede faktorer til, at de ikke underminerer resultaterne.

1 Introduktion

Mange undersøgelser har i tidens løb vist, at børn og unge, der har været anbragt uden for hjemmet, står over for en betydelig højere risiko for at falde tidligt ud af uddannelsessystemet (se fx Kääriälä et al., 2018, eller O'Higgins, Sebba & Gardner, 2017, for et overblik). Et komparativt studie i tre nordiske lande har vist, at tidligere anbragte har en langt højere risiko for ikke have en erhvervs-kompetencegivende uddannelse end den generelle befolkning (Kääriälä et al., 2018), hvor unge, der blev anbragt for første gang i teenageårene, har den største risiko for at forlade uddannelsessystemet tidligt. Samtidig viser resultaterne, at risikoen for frafald i uddannelse er højere i Danmark end i de andre nordiske lande. Tidligere anbragte sammenlignes oftest med unge, der aldrig har været anbragt, uden at tage højde for, at der inden for gruppen af anbragte kan optræde betydelige forskelle på opnåelse af uddannelse. Det søger denne analyse at råde bod på.

Formålet med denne rapport er at belyse, hvordan unge, der er anbragt på en kostskole, klarer sig efter grundskolen, sammenlignet med unge, der er anbragt andre steder. Der er således fokus på unge, der har været anbragt på en af de syv kostskoler, der har organiseret sig under profilen www.kostskoler.dk.

Selvom der er forskel på de syv kostskolers idégrundlag, undervisningstilbud og specifikke kompetencer, er fællesnævneren for kostskolerne, at deres målgruppe er børn og unge, der af forskellige årsager ikke kan bo hjemme og passe deres skolegang. De kan have psykosociale udfordringer, have behov for et miljøskifte, have ADHD eller andre diagnoser eller blot have behov for en struktureret hverdag, men fælles for eleverne er, at de er anbragt uden for hjemmet. Fælles for de syv kostskoler er også, at omdrejningspunktet i hverdagen er undervisning og læring, og at skoledelen er integreret med bolig og fritid.

Flere af kostskolerne har, ud over kosteleverne, dagelever fra lokalområdet, der benytter skolen som et almindeligt privatskoletilbud. De fleste af de dagelever har kommunal støtte til opholdet via servicelovens § 52a om økonomisk støtte til forældrene. Fokus for denne rapport er imidlertid de elever, der er anbragt på kostskolerne under servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, der handler om anbringelse uden for hjemmet.

Undersøgelsens fokus er på, hvordan de unge klarer sig i forhold til en række udfaldsmål, der har relevant og afgørende indflydelse på, hvordan de unge klarer sig i voksenlivet, og hvor vi forventer, at anbringelse på en af kostskolerne har en gavnlig virkning. De valgte udfaldsmål er:

- Den unge er i gang med en uddannelse efter afslutning af grundskolen
- Den unge er selvforsørgende efter afslutning af grundskolen.

Denne rapport belyser, hvordan anbragte fra de syv kostskoler klarer sig i årene efter endt grundskole set i forhold til unge i to sammenligningsgrupper:

1. unge, der hovedsageligt har været anbragt i familiepleje fra 11-årsalderen
2. unge, der hovedsageligt har været anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted fra 11-årsalderen.

Vi måler derfor den relative effekt af at have gået på en af kostskolerne set i forhold til disse to alternative indsatser.

1.1 Undersøgelsens data og metode

Datagrundlaget består af registerdata ved Danmarks Statistik på alle anbragte unge i Danmark, der har afsluttet grundskolen perioden 2005-2017, hvortil oplysninger om kosteleverne er tilføjet.

Der er både fordele og ulemper ved at bruge registerdata til formålet. Fordelene er, at alle udfaldsmål er objektivt specificeret ud fra de oplysninger, der er indberettet til Danmarks Statistik, og at der er ensrettede og detaljerede oplysninger om alle, der inkluderes i analyserne.

Ulemperne er, at der ikke findes data om subjektive forhold som fx evner, selvværd og kapacitet, altså forhold, der ikke kan indfanges i registrene. Derudover er data først tilgængelige efter en valideringsperiode, således at nyeste data er minimum 1 år gamle. Det betyder, at vi ikke kan analysere på udfaldsmål i 2019, men må holde os til data, der stammer fra 2018 eller før.

Vi anvender *propensity score matching* i alle analyser i denne rapport til at matche udfaldene for anbragte kostelever med *sammenlignelige* unge i de to sammenligningsgrupper – dvs. de unge i sammenligningsgrupperne, der minder mest muligt om de anbragte kostelever. Propensity score matching er nærmere beskrevet i bilag 1, ligesom data og de baggrundsvariable, vi benytter i matchingen, findes i bilag.

Efter matching af de to grupper findes effektstørrelse, dvs. forskellen i udfaldsmål mellem gruppen, der har fået indsatsen, i dette tilfælde de anbragte kostelever, og gruppen, der ikke har fået indsatsen, i dette tilfælde en af de to sammenligningsgrupper. Effektstørrelsen kaldes også "the average treatment effect on the treated (ATT)".

2 Kostskoler som anbringelsessted

Kostskoler, hvor børn og unge kan anbringes, er godkendt under to lovgivninger og med to formål:

Først og fremmest er kostskolerne godkendt som skoletilbud efter Lov om friskoler og private grundskoler, jf. Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler mv. (2019). Kostskolerne skal altså både leve op til de samme krav til og mål for undervisning, uddannelsesplaner og vejledning, som alle andre frie grundskoler. Kostskolerne er ligeledes underlagt de samme tilsyn fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) med henblik på kvalitetssikring og regeloverholdelse.

Derudover er kostskolerne godkendt som anbringelsessted efter § 66, stk. 1, nr. 7 (pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling), jf. Bekendtgørelse af lov om social service (2019). Kostskolerne er derfor også underlagt de samme driftsorienterede tilsyn fra Socialtilsynet, som andre sociale tilbud for udsatte børn og unge.

Dette dobbelte formål betyder, at kostskolerne definerer sig selv som værende en skole med en kostafdeling, der kan modtage elever fra kommuner, der anviser denne anbringelsesform til børn og unge med faglige, sociale og personlige udfordringer.

Kostskolerne er baseret på at kunne optage elever, fra det år de fylder 11 år og skal starte i 6. klasse. Kostskolerne har derfor fokus på skolegang fra 6. til 10. klasse, samtidig med at flere af skolerne har mulighed for at tilbyde efterværn og/eller STX. Skolerne er præsenteret nærmere under profilen www.kostskoler.dk, hvor der også er link til kostskolernes egne hjemmesider.

Antallet af børn og unge, anbragt som elever på en kostskole, ligger i dag historisk lavt, og der har været en generelt faldende tendens i brugen af kostskoler (og efterskoler) som anbringelsessted i den periode, der findes statistik for, jf. figur 2.1. Denne ændring over tid skyldes både ændret lovgivning og ændring i brugen af anbringelsesformer.

Anbragte på kostskoler opgøres i de officielle statistikker sammen med anbragte på efterskoler om 'anbragt på kost- og eller efterskole', jf. opdelingen på anbringelsessted i Statistikbankens opgørelse af antal anbragte børn og unge efter anbringelsessted, alder og køn (Statistikbanken, 2019). Derfor er det desværre ikke muligt i denne præsentation af den historiske udvikling at skille anbragte på kostskoler fra anbragte på efterskoler.

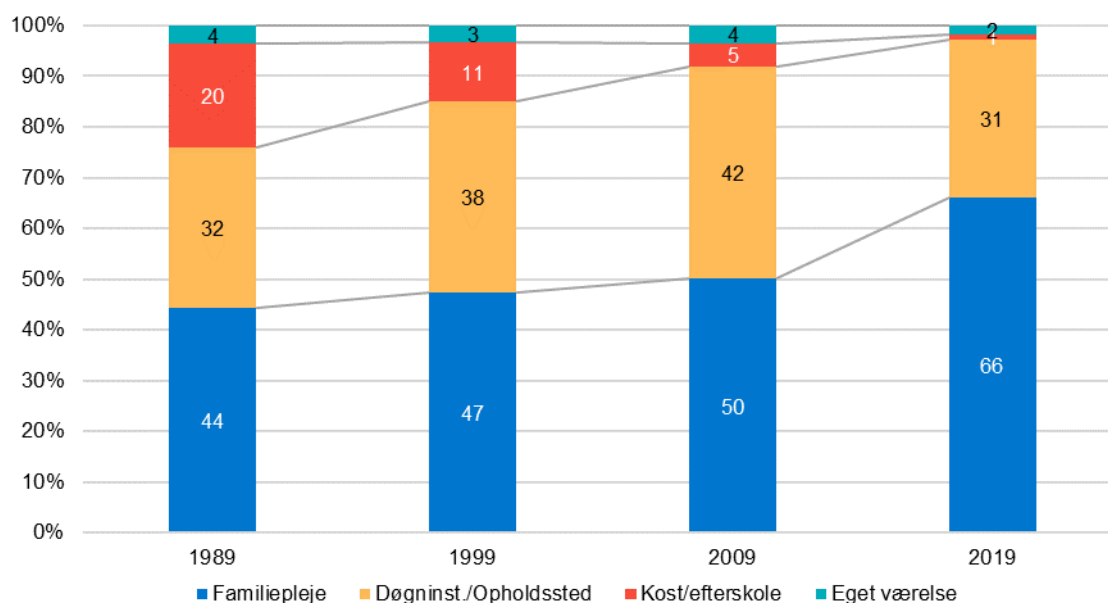
2.1 Historisk udvikling

Andelen af anbragte børn og unge på kost- og/eller efterskoler lå i 1980'erne og starten af 1990'erne på ca. 20 pct. Frem til 1. januar 1993 var anbringelsesparagraffen eneste lovhjemmel til at iværksætte et kost-/efterskoleophold. Da Bistandslovens regler om anbringelse af børn og unge blev revideret pr. 1. januar 1993, blev der indført lovhjemmel til bevilling af kost-/efterskoleophold som en rent økonomisk støtteforanstaltning til familien, uden at der behøver at være tale om en anbringelse uden for hjemmet.

Dette blev videreført, da Bistandsloven overgik til at være Lov om Social Service i 1998. Denne udvidelse af lovhjemmel, til at børn og unge også kan gå på kost- og efterskoler med kommunal økonomisk støtte til forældrene, har betydet, at det ikke er alle elever på kostskolerne, der bliver registreret i de officielle statistikker over støtte til udsatte børn og unge (som leveres af Danmarks Statistik i Statistikbanken), da denne statistik kun inkluderer anbragte børn og unge. Ændringen i

lovgivningen står altså for en stor del af faldet i antal elever fra 1993 til slutningen af 1990'erne (Christoffersen, 1993), og denne udvikling er fortsat (jf. figur 2.1) over de seneste 20 år, så andelen af børn og unge, anbragt på kost- eller efterskole, er faldet fra 11 pct. i 1999 til 1 pct. i 2019.

Figur 2.1 Andelen af anbragte børn og unge i 1989, 1999, 2009 og 2019, fordelt på type af anbringelsessted. Procent.

Anm.: Tallene på søjlerne angiver andelen, der er anbragt i den pågældende anbringelsestype. Tallene for anbragt på eget værelse er 4 pct. i 1989, 3 pct. i 1999, 4 pct. i 2009 og 2 pct. i 2019.

Kilde: Egne beregninger på tal fra statistikkerne ANBAAR1 og FOLK2, Statistikbanken, Danmarks Statistik.

Figur 2.1 viser samtidig, at andelen af børn og unge, der anbringes på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, har været stigende frem til 2009, hvor 42 pct. var anbragt i disse former for indsatser, for derefter at falde til 31 pct. i 2019, mens andelen af børn og unge, der er anbragt i familiepleje, har været stigende over hele perioden, fra 44 pct. i 1989 til 66 pct. i 2019. Andelen af børn og unge i familiepleje er altså steget med 22 procentpoint over den viste 30-års periode, således at der i dag er 2 ud af 3 anbragte, der er anbragt i familiepleje.

2.2 Anbragte i dag

De officielle statistikker om anbragte børn og unge opgøres oftest som "stock-opgørelser", dvs. pr. 31. december i året. Det seneste officielle tal fra Danmark Statistik viser, at der pr. 31. december 2017 var anbragt 11.826 0-17-årige uden for hjemmet (Statistikbankens tabel ANBAAR1).

Hvis man skal finde antallet af børn og unge, der har været anbragt i løbet af kalenderåret, dvs. "flow-opgørelsen", skal man enten have adgang til registerdata eller få Danmarks Statistik til at lave beregningen. "Flow-opgørelsen" indeholder alle 0-17-årige, hvis anbringelse er ophørt i løbet af året, samt de 0-17-årige, der stadig er anbragt pr. 31. december i året. For 2017 gælder det, at 14.207 0-17-årige har været anbragt uden for hjemmet (egne beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata). Det betyder, at 17 pct. af alle dem, der har været anbragt på et tidspunkt i løbet af 2017, enten er hjemgivet eller overgået til efterværn (skift til efterværn gælder kun for dem, der fylder 18 år).

Tabel 2.1 viser aldersgennemsnit, gennemsnitlig alder ved første anbringelse og gennemsnitlig samlet varighed i anbringelse for de fire grupper af anbragte børn og unge, der er vist i figur 2.1.

Tabel 2.1 Alder i nuværende anbringelse, alder ved første anbringelse og samlet varighed i anbringelse, opdelt på anbringelsessted i 2017. Gennemsnit for gruppen i år.

	Kost- efterskole	Familiepleje	Døgninst. /opholdssted	Eget værelse
Alder	16,5	11,3	15,0	17,6
Alder ved første anbringelse	13,4	5,1	11,0	14,5
Samlet varighed i anbringelse	2,7	6,0	3,8	2,6
Antal observationer	305	8.429	4.864	581

Anm.: Tallene er baseret på alle anbringelser i 2017 – også dem, der er afsluttet før 31. december 2017.

Note: Samlet antal anbragte børn og unge i løbet af 2017 er 14.179.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Den gennemsnitlige alder for unge på kost/efterskole er 16,5 år. Det betyder, at kostelever i gennemsnit er 1½ år ældre end unge på døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder (hvor gennemsnittet er på 15,0 år) og 5 år ældre end børn og unge i familiepleje (hvor gennemsnittet er på 11,3 år). Dette skyldes flere forskellige faktorer for anbringelsesstederne: På den ene side har anbragte på kostskoler et højt aldersgennemsnit, fordi kostskolerne er baseret på at yde støtte til børn og unge i alderen 11 til 18 år, men gruppen af børn og unge i familiepleje har et noget lavere aldersgennemsnit, fordi familiepleje er den foretrukne anbringelsesform for børn, der skal anbringes i førskolealderen. Samtidig viser tabel 2.1, at aldersgennemsnittet er højest for unge, der er anbragt på eget værelse, da denne gruppe udelukkende består af unge i alderen 15 til 18 år.

3 Resultater

I dette kapitel præsenterer vi resultaterne fra propensity score matchingen, altså hvordan unge, der er anbragt på en kostskole, klarer sig efter grundskolen sammenlignet med unge, der er anbragt andre steder. Afsnit 3.1 viser resultaterne for udfaldsmålet: i gang med uddannelse efter endt grundskole, mens afsnit 3.2 viser resultater for udfaldsmålet: selvforsørgende efter endt grundskole. I hvert afsnit matches unge, der er anbragt på kostskole, med unge anbragt i familiepleje og unge anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted.

3.1 I gang med uddannelse efter endt grundskole

Vi viser her resultaterne for, om de unge er i gang med en uddannelse efter endt grundskole på tre forskellige måder: de første 5 år enkeltvis, i minimum 3 ud af 5 år efter endt grundskole og som 25-årig. I denne sammenhæng er uddannelse defineret som alle typer af uddannelse, man kan påbegynde efter endt grundskole, dvs. alle former for ungdoms-, erhvervs- og videregående uddannelser. Først sammenligner vi kostelever med unge, der hovedsageligt har været i familiepleje (kolonne 1 og 2 i tabel 3.1 og 3.2), og dernæst med unge, der hovedsageligt har været på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted (kolonne 5 i tabel 3.1 og 3.2).

Når vi sammenligner kostelever med unge fra familiepleje, er der ingen signifikant forskel i andelen, der er i gang med en uddannelse i 4 ud af de 5 første år efter endt grundskole (tabel 3.1). Den relativt store forskel i 4. år efter endt grundskole på 10,2 procentpoint kan skyldes, at unge fra familiepleje har færdiggjort den 3-årige ungdomsuddannelse på normeret tid, mens unge fra kostskolerne enten bruger lidt længere tid på at færdiggøre, eller at de har været omkring et andet uddannelsesforløb, før de starter på den reelle ungdomsuddannelse, eller at flere kostelever end unge fra familiepleje fortsætter direkte fra ungdomsuddannelse til anden uddannelse.

Sammenligner vi i stedet forskellen mellem kostelever og unge fra døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, ser vi her en relativt stor forskel i andelen, der er i gang med en uddannelse i 4 ud af de 5 første år efter endt grundskole. Anbragte kostelever er altså i langt højere grad i gang med en uddannelse end unge fra døgninstitutioner m.m.

Tabel 3.1 Andel unge, der er i gang med uddannelse efter endt grundskole, vist for anbragte på kostskole, anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, og anbragte i familiepleje. Procent og procentpoint.

I gang med uddannelse inden for:	Anbragte kostelever	Unge i familiepleje	Effektstørrelsen	Unge på institution m.m.	Effektstørrelsen	Antal observationer
1. år efter endt grundskole	59,3	62,6	-3,3	52,2	7,1 **	499
2. år efter endt grundskole	48,9	51,5	-2,6	33,8	15,1 ***	450
3. år efter endt grundskole	45,0	45,2	-0,3	34,7	10,3 ***	398
4. år efter endt grundskole	48,5	38,3	10,2 ***	27,9	20,6 ***	359
5. år efter endt grundskole	37,3	38,6	-1,3	31,6	5,7	319

Anm.: * 90-procents signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Note: Average Treatment Effect on the Treated (ATT) er her omtalt som effektstørrelsen.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Resultaterne for de første 5 år efter endt grundskole (tabel 3.1) leder hen til de to andre udfaldsmål for uddannelse, om de unge er i gang med en uddannelse i minimum 3 ud af de første 5 år, og om de unge er i gang med eller har gennemført en uddannelse som 25-årige. Disse resultater vises både i tabel 3.2 og figur 3.1.

Tabel 3.2 Andel unge, der er i gang med uddannelse efter endt grundskole, vist for anbragte på kosteskole, anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, og anbragte i familiepleje. Procent og procentpoint.

	Anbragte kostelever	Unge i familiepleje	Effektstørrelsen	Unge på institution m.m.	Effektstørrelsen	Antal observationer
I gang med uddannelse i minimum 3 af 5 år efter endt grundskole	47,6	47,1	0,6	30,2	17,4 ***	319
I gang med eller har gennemført uddannelse som 25-årig	55,9	45,8	10,1 **	35,5	20,4 ***	188

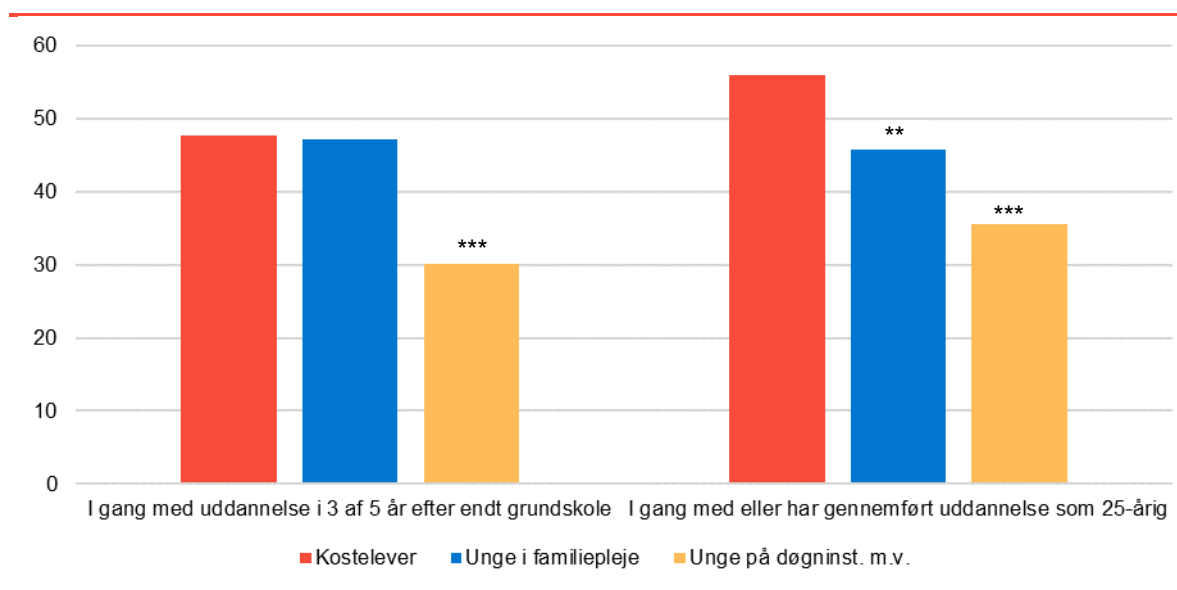
Anm.: * 90-procents-signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Note: Average Treatment Effect on the Treated (ATT) er her omtalt som effektstørrelsen.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Her ser vi samme resultat som i tabel 3.1, at der ikke er nogen signifikant forskel mellem kostelever og unge fra familiepleje i forhold til at være under uddannelse i minimum 3 ud af 5 år efter endt grundskole. Dette gælder for 47,6 pct. af kosteleverne og 47,1 pct. af unge fra familiepleje, og forskellen mellem de to typer af anbragte er altså ikke signifikant. Samtidig ser vi, at den relativt store og signifikante forskel mellem kostelever og unge institutionsanbragte, der er matchet med kostelever, så de på stort set alle baggrundsparemetre ligner kostelever, hvor andelen er på 30 pct., en signifikant forskel på 17,4 procentpoint.

Figur 3.1 Andel unge efter matching, der er i gang med en uddannelse i minimum 3 ud af de første 5 år efter endt grundskole og som 25-årig. Opdelt på de 3 analysegrupper. Procent.

Anm.: Andelene er baseret på de matchede grupper.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Når vi afgrænser analysepopulationen til at være unge, der er fyldt 25 år, er der signifikant forskel mellem de tre sammenligningsgrupper: 55,9 pct. af kosteleverne, 45,8 pct. af de unge, der hovedsageligt har været i familiepleje, og 35,5 pct. af de unge, der hovedsageligt har været institutionsanbragt, er i gang med eller har afsluttet en uddannelse. Denne forskel ses også tydeligt i søjlerne i figur 3.1. Selvom vi her analyserer på en mindre andel af den samlede population, er det en statistisk signifikant forskel i kostelevernes favør. Kosteleverne klarer sig altså som 25-årige markant bedre end 25-årige, der har været anbragt under andre indsatser.

3.2 Selvforsørgende efter endt grundskole

Dernæst analyserer vi, hvorvidt de unge er selvforsørgende efter endt grundskole på tre forskellige måder: de første 5 år enkeltvis, i minimum 3 ud af 5 år efter endt grundskole og som 25-årig. En person defineres som selvforsørgende, hvis størstedelen af personens forsørgelsesgrundlag i et kalenderår stammer fra enten lønindkomst, arbejdsløshedsdagpenge eller SU og ikke fra passive offentlige ydelser. Denne gruppe af unge defineres altså direkte modsat af gruppen af udsatte unge, defineret i fx Andersen et al., 2017 og 2019, som "unge, som hverken er i job eller under uddannelse", dvs. de lever på kanten af samfundet.

Både tabel 3.3 og tabel 3.4 viser, at der er signifikant forskel mellem kostelever og unge, der hovedsageligt har været anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, på stort set alle udfaldsmålene for selvforsørgelse. Lige bortset fra første år efter endt grundskole er kostelever i langt højere grad end unge fra døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted selvforsørgende.

Tabel 3.3 Andel unge, der er selvforsørgende efter endt grundskole, vist for anbragte på kostskole, anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, og anbragte i familiepleje. Procent og procentpoint.

Selvforsørgende i:	Anbragte kostelever	Unge i familiepleje	Effektstørrelsen	Unge på institution m.m.	Effektstørrelsen	Antal observationer
1. år efter endt grundskole	95,0	96,2	-1,2	93,4	1,6	499
2. år efter endt grundskole	66,0	61,6	4,4	41,1	24,9 ***	450
3. år efter endt grundskole	63,8	57,0	6,9 **	44,2	19,6 ***	398
4. år efter endt grundskole	66,0	60,8	5,2	39,6	26,4 ***	359
5. år efter endt grundskole	61,1	61,3	-0,2	47,5	13,6 ***	319

Anm.: * 90-procents signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Note: Average Treatment Effect on the Treated (ATT) er her omtalt som effektstørrelsen.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Som ved uddannelsesmålet i tabel 3.1 og 3.2, er der stort set ingen forskel mellem kostelever og unge i familiepleje, når vi ser på de første 5 år efter endt grundskole enkeltvis. Der er en lille signifikant forskel på 6,9 procentpoint på 3. år (tabel 3.3), hvor 63,8 pct. af kosteleverne er under uddannelse mod 57 pct. af de unge fra familiepleje. Der er derimod signifikant forskel, når vi ser på, om de unge er selvforsørgende i minimum 3 ud af 5 år efter endt grundskole (tabel 3.4). Her gælder det, at 73 pct. af alle kostelever er selvforsørgende i minimum 3 ud af 5 år, mens andelen for unge fra familiepleje er på 66,2 pct. (se også figur 3.2).

Sammenlignet med unge fra døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted er der en langt større andel af kosteleverne, der er selvforsørgende, hvor 73 pct. af kosteleverne er selvforsørgende i minimum 3 ud af 5 år efter endt grundskole, mod 51,3 pct. af unge institutionsanbragte. Vi ser

ligeledes, at 3 ud af 4 kostelever (72,2 pct.) er selvforsørgende som 25-årige, sammenlignet med blot halvdelen af de unge institutionsanbragte (49,5 pct.).

Tabel 3.4 Andel unge, der er selvforsørgende efter endt grundskole, vist for anbragte på kosteskole, anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, og anbragte i familiepleje. Procent og procentpoint.

Selvforsørgende:	Anbragte kostelever	Unge i familiepleje	Effektstørrelsen	Unge på institution m.m.	Effektstørrelsen	Antal observationer
I minimum 3 af 5 år efter endt grundskole	73,0	66,2	6,8 **	51,3	21,7 ***	319
Som 25-årig	72,2	68,5	3,7	49,5	22,7 ***	187

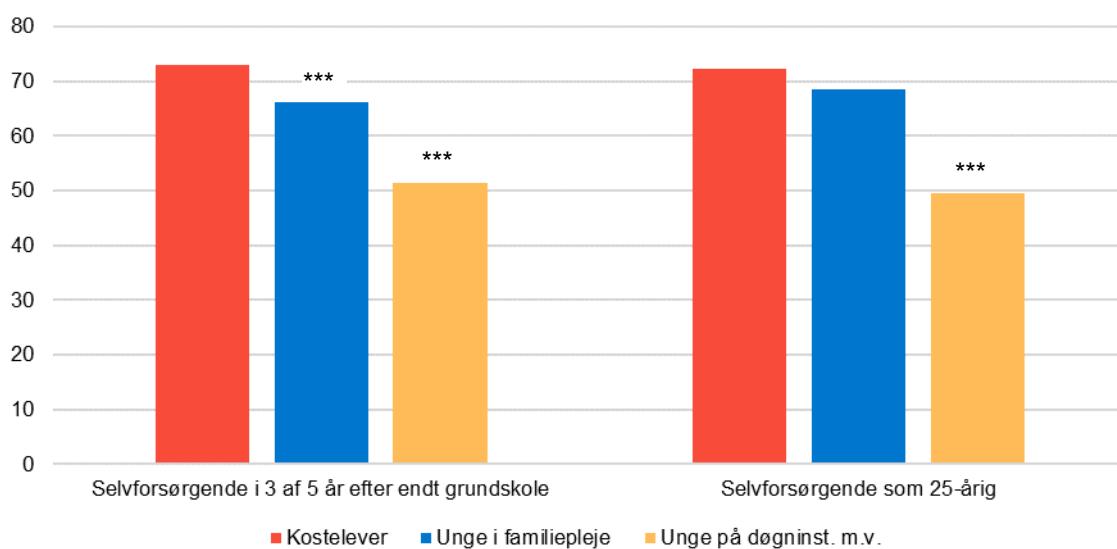
Anm.: * 90-procents signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Note: Average Treatment Effect on the Treated (ATT) er her omtalt som effektstørrelsen.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Hvis vi afgrænser analysepopulationen til at være unge, der er fyldt 25 år, er der ingen signifikant forskel mellem kostelever, der er selvforsørgende (72,2 pct.), og unge fra familiepleje, der er selvforsørgende (68,5 pct.). Forskellen på de to andele er altså for lille til at være statistisk signifikant.

Figur 3.2 Andel unge efter matching, der er selvforsørgende i minimum 3 ud af de første 5 år efter endt grundskole, og som 25-årig. Opdelt på de 3 analysegrupper. Procent.

Anm.: Andelene er baseret på de matchede grupper.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Når vi ser på selvforsørgelse, gælder det altså, at kostelever på kort sigt klarer sig lidt bedre end unge fra familiepleje, mens de på længere sigt, altså som 25-årige, er på lige fod med unge fra familiepleje, hvor 3 ud af 4 af både kostelever og unge fra familiepleje er selvforsørgende. Sammenlignet med unge fra døgninstitution m.m. klarer kosteleverne sig signifikant bedre.

4 Tidligere anbragte som 25-årige

Som opfølgning på analyserne af, hvor unge tidligere anbragte befinder sig som 25-årige, dykker vi i dette afsnit lidt dybere ned i den deskriptive analyse af, hvorvidt de unge er i beskæftigelse, om de er under uddannelse, eller om de er uden for både arbejdsmarked og uddannelsessystemet (tabel 4.1). Vi ser samtidig på, hvilken uddannelse, de unge har opnået som 25-årige, eller hvilken uddannelse, de er i gang med (tabel 4.2).

Tabel 4.1 Tidligere anbragte unge som 25-årige, fordelt på socioøkonomisk status angående selvforsørgelse, passiv forsørgelse eller uden for arbejdsmarkedet. Procent.

	Kostelever	Unge i familiepleje	Unge på døgninstitution m.m.
<i>Selvforsørgende som:</i>			
Beskæftiget	45,5	43,6	35,5 ***
Arbejdsløs	4,5	4,7	4,2
Studerende (under uddannelse)	22,5	21,3	15,2 **
<i>Passivt forsørgede som:</i>			
Førtidspensionist	0,0	2,3 ***	6,1 ***
Kontanthjælpsmodtager	14,0	18,5 *	25,8 ***
Uden for arbejdsmarkedet	13,5	9,5	13,2
Antal observationer	178	6.222	4.879

Anm.: Tabellen bygger på tidligere anbragte 25-årige, der har afsluttet grundskolen i 2005-2017.

Note: T-test mellem kosteleverne og unge i familiepleje og mellem kostelever og unge fra døgninstitution m.m. * 90-procents-signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Tabel 4.1 viser her, at der ikke er forskel på unge kostelever som 25-årige, og unge, der har været i familiepleje, i forhold til om de er beskæftigede, arbejdsløse eller under uddannelse, 45,5 pct. af kosteleverne er beskæftigede som 25-årige, 4,5 pct. er arbejdsløse, mens 22,5 pct. er under uddannelse. Samlet giver det 72,5 pct. kostelever, der som 25-årige er selvforsørgende. Til gengæld er der relativt stor forskel mellem kostelever og unge på døgninstitution m.m., hvor 35,5 pct. er beskæftigede som 25-årige, mens kun 15,2 pct. er under uddannelse.

Hvis vi ser på fordelingen inden for passiv forsørgelse eller det faktum, at de unge står uden for arbejdsmarkedet uden nogen form for forsørgelse, kan vi se, at der ikke er nogen kostelever, der som 25-årige er førtidspensionister, hvorimod 2,3 pct. af de unge i familiepleje og 6,1 pct. af de unge fra døgninstitution m.m. allerede som 25-årige har fået tilkendt førtidspension.

Førtidspension tilkendes kun til personer under 40 år i helt særlige tilfælde af sygdom eller betydelig funktionsnedsættelse, hvis det står helt klart, at arbejdsevnen ikke kan udvikles eller forbedres. Der er således kun 0,9 pct. af alle 18-24-årige, der har fået tilkendt førtidspension i 2019 (tabel PEN111 i Statistikbanken, Danmarks Statistik). Unge fra familiepleje og unge fra døgninstitutioner m.m. er derfor overrepræsenteret i statistikken om førtidspension.

Samtidig med fraværet af førtidspensionister blandt kostelever ligger andelen af kostelever, der som 25-årige er forsørgede via kontanthjælp (14,0 pct.), signifikant lavere sammenlignet med andelen af unge i familiepleje (18,5 pct.) og andelen af unge fra døgninstitution m.m. (25,8 pct.), der forsørges ved kontanthjælp.

I tabel 4.2 ser vi på uddannelsesniveau for alle tidligere anbragte som 25-årige. Uddannelsesniveau er her registreret som højeste fuldførte uddannelse for dem, der ikke er i gang med en uddannelse som 25-årig, og som igangværende uddannelse for dem, der er i gang som 25-årig.

Tabel 4.2 Tidligere anbragte unge som 25-årige, fordelt på uddannelsesniveau, hvor både afsluttet og igangværende uddannelse er registreret. Procent.

	Kostelever	Unge i familiepleje	Unge på døgninstitution m.m.	
Grundskole	34,8	38,7	57,4	***
Gymnasial uddannelse (inkl. forberedende)	8,4	5,6	4,0	**
Erhvervsfaglig uddannelse	38,2	35,8	28,9	**
Kort videregående uddannelse, KVVU	2,8	2,4	1,2	
Mellemlang videregående uddannelse, MVU	13,5	11,2	5,6	***
Lang videregående uddannelse, LVU	2,2	6,3	2,9	***
Antal observationer	178	6.222	4.878	

Anm.: Tabellen bygger på tidligere anbragte 25-årige, der har afsluttet grundskolen i 2005-2017.

Note: T-test mellem kosteleverne og unge i familiepleje og mellem kostelever og unge fra døgninstitution m.m. * 90-procents-signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Også her ser vi stor lighed mellem kostelever og unge i familiepleje, hvor det kun er andelen, der er i gang med eller har gennemført en lang videregående uddannelse, der er forskellig mellem de to grupper: Det gælder for 2,2 pct. af kosteleverne og 6,3 pct. af unge fra familiepleje.

Samlet set er 56,7 pct. af kosteleverne og 55,7 pct. af unge i familiepleje i gang med eller har afsluttet et erhvervskompetencegivende uddannelsesniveau, altså en uddannelse, der giver direkte adgang til arbejdsmarkedet. Til sammenligning er der signifikant færre unge fra døgninstitution m.m., der har samme uddannelsesniveau (38,5 pct.). Kosteleverne fordeler sig sådan, at 38,2 pct. har en erhvervsfaglig uddannelse, 2,8 pct. har en kort videregående uddannelse, 13,5 pct. har en mellemlang videregående uddannelse, og 2,2 pct. har en lang videregående uddannelse. Den mellemlange videregående uddannelse indeholder professioner som folkeskolelærer, pædagog, sygeplejerske, politibetjent og socialrådgiver, uddannelser, der i høj grad er i kontakt med udsatte og anbragte børn og unge.

Litteratur

- Abadie, A. & G.W. Imbens (2016): Matching on the estimated propensity score. *Econometrica*, 84(2), 781-807.
- Andersen, S.H., B. Jensen, B.W. Nielsen & J.R. Skaksen (2017): *Hvad ved vi om udsatte unge? Historik, omfang og årsager*. København: Gyldendal og Rockwool Fondens Forskningsenhed.
- Andersen, S.H., B. Jensen, B.W. Nielsen & J.R. Skaksen (2019): *Hvad ved vi om udsatte unge? Individuelle og strukturelle forhold bag udsathed*. København: Gyldendal og Rockwool Fondens Forskningsenhed.
- Becker, S.O. & A. Ichino (2002): Estimation of Average Treatment Effects Based on Propensity Scores. *Stata Journal*, 2(4), s. 358-377.
- Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (2019): Lovbekendtgørelse nr. 816 af 14/08/2019, gældende, tilgængelig på: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209870>, besøgt 11-09-2019.
- Bekendtgørelse af lov om social service (2019): Lovbekendtgørelse nr. 798 af 07/08/2019, gældende, tilgængelig på: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209925>, besøgt 11-09-2019.
- Christoffersen, M. (1993): *Anbragte børns livsforløb*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, rapport 93:11.
- Kääriälä, A., M. Berlin, M. Lausten, H. Hiilamo & T. Ristikari (2018): Early school leaving by children in care: A comparative study of three Nordic countries. *Children and Youth Services Review*, 93, s. 186-195.
- Lausten, M., S. Frederiksen, R.F. Olsen, A.A. Nielsen & T.T. Bengtsson (2015): *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer II*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, rapport 15:42.
- O'Higgins, A., J. Sebba & F. Gardner (2017): What are the factors associated with educational achievement for children in kinship or foster care: A systematic review. *Children and Youth Services Review*, 79, s. 198-220.
- Rosenbaum, P.R. & D.B. Rubin (1983): The Central Role of the Propensity Score in Observational Studies for Casual Effects. *Biometrika*, 70(1), s. 41-55.
- StataCorp, L.P. (2015): *Stata treatment-effects reference manual*. College Station, TX: A Stata Press Publication.
- Statistikbanken (2019): ANBKVT1: Anbragte børn og unge (ultimo kvartalet) (erstatte ANB2) efter anbringelsessted, alder og køn. Tilgængelig under kategorien 'Levevilkår' på Danmarks Statistiks Statistikbank: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1920>, besøgt 11-09-2019.

Bilag 1   Undersøgelsens data og metode

Datagrundlaget består af registerdata ved Danmarks Statistik på alle anbragte unge i Danmark, der har afsluttet grundskolen perioden 2005-2017, hvortil oplysninger om kosteleverne er tilført.

Der er både fordele og ulemper ved at bruge registerdata til formålet. Fordelene er, at alle udfaldsmål er objektivt specificeret ud fra de oplysninger, der er indberettet til Danmarks Statistik, og at der er ensrettede og detaljerede oplysninger om alle, der inkluderes i analyserne.

Ulemperne er, at der ikke findes data om subjektive forhold som fx evner, selvværd og kapacitet, der ikke kan indfanges i registrene. Derudover er data først tilgængelige efter en valideringsperiode, således at nyeste data er minimum 1 år gamle. Det betyder, at vi ikke kan analysere på udfaldsmål i 2019, men må holde os til data, der stammer fra 2018 eller før.

Vi definerer udfaldsmålene for alle anbragte unge ud fra det tidspunkt, de har afsluttet grundskolen. Grundskolen er samlebetegnelsen for alle de typer af skoler, der findes i Danmark, dvs. almindelige folkeskoler, friskoler, privatskoler, specialskoler, dagbehandlingstilbud og behandlingshjem, kommunale ungdomsskoler og efterskoler, og består af børnehaveklasse til og med 10. klasse.

Dataafgrænsning

Vi afgrænser gruppen af unge, der skal indgå i analyserne, til at være:

- Unge, der som minimum har opholdt sig i Danmark siden 11-årsalderen
- Unge, der har opholdt sig i Danmark i mere end 5 år (dvs. vi udelader unge, hvis vi ikke kan knytte forældrebaggrund før 11-årsalderen til dem. Dette gælder bl.a. uledsagede flygtningebørn og -unge)
- Unge, der opholder sig i Danmark i 2018 (dvs. vi udelader unge, der er udvandret og dermed ikke er registreret i uddannelsessystemet i 2018)
- Unge, der er registreret i data med en afsluttet grundskoleuddannelse (dvs. vi udelader unge, der ikke findes i uddannelsessystemet).

Vi udelader desuden unge fra analysen, hvis de efter 18-årsalderen modtager handicapydelse fra kommunen, under den antagelse, at en del af disse unge højst sandsynligt ikke vil kunne gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse. For at kunne konstruere gensidigt udelukkende analysegrupper udelukker vi derudover anbragte, der har gået på en af kostskolerne, men som ikke har afsluttet grundskolen dér i 9. eller 10. klasse, ligesom vi udelukker unge, der kun har været anbragt før 11-årsalderen, men ikke efter.

Sammenligningsgrupper

Vi sammenligner anbragte på kostskolerne med andre anbragte unge, når de er 11 år gamle, da det er omkring denne alder, det bliver besluttet, om den unge skal anbringes på kostskole eller et andet sted. Derfor er det nødvendigt, at vi kan se de unge og deres forældre i registerdata, når eleverne er 11 år.

Efter afgrænsning af data har vi godt 31.000 unge, som har været anbragt, og som har afsluttet grundskolen i Danmark i perioden 2005-2017. Denne gruppe af unge anbragte deler vi op i de tre grupper af unge, vi benytter i analyserne, jf. bilagstabel 1.1.

Bilagstabel 1.1 Unge, der har været anbragt uden for hjemmet, og som har afsluttet grundskolen i årene 2005-2017, opdelt i tre analysegrupper. Antal.

	Antal observationer
1 Unge anbragte, der alle har afsluttet grundskolen på en af de syv kostskoler	499
2 Unge, der hovedsageligt har været anbragt i familiepleje fra 11-årsalderen	18.731
3 Unge, der hovedsageligt har været anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted fra 11-årsalderen	12.099
I alt	31.658

Note: Gruppe 1 er indsatsgruppen, mens gruppe 2 og 3 er kontrolgrupperne.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Gruppe 2 og 3 er opdelt efter summen af varighed i de to typer af anbringelse, døgninstitution mv. eller familiepleje, målt ved antal dage. Unge, der har været anbragt længere tid i familiepleje end på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, defineres som gruppe 2, mens unge, der har været anbragt i længere tid på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted end i familiepleje, defineres som gruppe 3. De to sammenligningsgrupper (gruppe 2 og 3) er gensidigt udelukkende, samtidig med at ingen i disse grupper på noget tidspunkt har gået på en af de syv kostskoler.

Metode

Propensity score matching er en metode til at korrigere for registrerbare forskelle mellem individer, der modtager en bestemt indsats (i dette tilfælde kostskoleanbringelse) i forhold til individer, der modtager andre lignende indsatser eller ingen indsatser (unge i sammenligningsgrupperne). Grundlæggende går metoden ud på at sammenligne en person i indsatsgruppen med en elev fra sammenligningsgruppen, som ligner mest muligt i alle henseender, bortset fra indsatsen (Abadie & Imbens, 2016; Becker & Ichino, 2002).

En *propensity score* er defineret som den betingede sandsynlighed for at modtage en indsats (fx at blive anbragt på en kostskole) givet de observerbare karakteristika, inden man får indsatsen (Rosenbaum & Rubin, 1983). Ved at benytte denne metode får vi således mulighed for at sammenligne en kostskoleanbragt med en person i en af sammenligningsgrupperne, der har haft en lige så stor sandsynlighed (propensity) for at gå på en kostskole, når vi ser på væsentlige opvækstkarakteristika, men som ikke har gået der. På den måde kan vi mere sikkert udtale os om betydningen af at gå på kostskole sammenlignet med andre anbringelsesindsatser.

Matchingen via variable i registerdata gør det muligt at undersøge, hvordan kostelever klarer sig efter endt grundskole set i forhold til elever i sammenligningsgrupperne, der ligner dem på centrale, men ikke alle karakteristika. Fordi der kan være forskelle mellem kosteleverne og sammenligningsgrupperne, som matchingen ikke er i stand til at tage højde for, kan resultaterne ikke fortolkes som årsagssammenhænge. Det kan fx være forhold som faglig formåen i skolen eller udad- eller indadreagerende adfærd hos eleven. Analysen tager imidlertid højde for en lang række af de karakteristika, der adskiller kosteleverne fra sammenligningsgrupperne,

og som har afgørende betydning for gruppernes fremtidige uddannelses- og beskæftigelsesbaner.

De karakteristika, der matches på, er som følger:

Variable knyttet til den unge:

- Køn
- Etnicitet
- Har fået stillet mindst én psykiatrisk diagnose inden 11-årsfødselsdagen
- Har været anbragt i enten plejefamilie, på døgninstitution eller på et socialpædagogisk opholdssted inden 11-årsfødselsdagen
- Har modtaget forebyggende foranstaltninger inden 11-årsfødselsdagen.

Variable knyttet til forældrene, når barnet er 11 år:

- Mors alder
- Mors højeste fuldførte uddannelse
- Mors forsørgelsesgrundlag
- Mor bor sammen med biologisk far, med ny partner eller er enlig forsørger
- Mor har mindst én psykiatrisk diagnose
- Far har mindst én psykiatrisk diagnose
- Far har fået en domsafgørelse (gælder ikke domme, der hører ind under færdselsloven).

Propensity score matching foregår som en todelt proces. Først estimeres den såkaldte propensity score, der kan forstås som sandsynligheden for, hvorvidt barnet anbringes på en kostskole eller ej givet de ovenstående karakteristika. Derefter findes den gennemsnitlige effekt, som er forskellen mellem kostelever og den unge fra sammenligningsgruppen, der ligger tættest på kostskoleeleven baseret på propensity scoren (StataCorp, 2015). Med andre ord sammenlignes hver kostelev med én person i sammenligningsgruppen, der har den samme sandsynlighed for at have gået på en kostskole baseret på de registrerbare karakteristika oplistet ovenfor. Dernæst estimeres forskellen ved hjælp af STATAs *TEFFECT PSMATCH* kommando, der kan korrigere standardafvigelse, så de tager højde for, at propensity scoren er estimeret (Abadie & Imbens, 2016). Den eventuelle forskel er effektstørrelsen, også kaldet ATT (Average Treatment Effect on the Treated). ATT-værdien er således den gennemsnitlige forskel mellem kostskoleanbragte og unge i sammenligningsgrupperne på et givent udfaldsmål, når vi har taget højde for registrerbare karakteristika ved eleverne og væsentlige opvækst-karakteristika.

Der er forskellige matchingstrategier tilgængelige, men fælles for dem er, at de sammenligner udfaldsmål for individer, der har modtaget en indsats (her kostelever), med individer i sammenligningsgruppen (dvs. anbragte, der ikke har gået på en af kostskolerne). Forskellen mellem de forskellige strategier består i måden, hvorpå man finder én eller flere "naboer" til hvert individ i indsatsgruppen. Vi anvender 1:1 nearest neighbor matching, som betyder, at vi for hver kostskoleelev finder ét individ i sammenligningsgruppen med en propensity score, der minder mest muligt om kostskoleeleven. At udvælge blot én person i kontrolgruppen frem for flere skaber mindre risiko for bias i estimererne, fordi vi undgår situationer, hvor kostskoleelever sammenlignes med flere personer i kontrolgruppen, der har en propensity score, der ikke er sammenlignelig med kostskoleeleven.

Bilag 2 De analyserede udfaldsmål

De to valgte udfaldsmål er som nævnt i rapporten:

- Den unge er i gang med en uddannelse efter afslutning af grundskolen
- Den unge er selvforsørgende efter afslutning af grundskolen.

Udfaldsmålet ”i gang med en uddannelse efter endt grundskole” inkluderer alle typer af uddannelser efter grundskolen. Det drejer sig altså om alle de gymnasiale uddannelser, STX, HF, HHX, HTX og enkeltfag på gymnasialt niveau, alle erhvervsuddannelser, EUD og EUX, og alle andre ungdomsuddannelser, EGU, STU, produktionsskole og andre typer af forberedende uddannelser. Videregående uddannelse eller en voksen- og efteruddannelse tæller også som at være i gang med en uddannelse, i det omfang de unge når at starte på en sådan uddannelse inden for 5 år efter endt grundskole. Udfaldsmålet for uddannelse defineres ud fra variablerne UDD og HFAUDD i Danmarks Statistiks register over uddannelse.

En person defineres som selvforsørgende, hvis størstedelen af personens forsørgelsesgrundlag i et kalenderår stammer fra enten lønindkomst, arbejdsløshedsdagpenge eller SU, og ikke fra passive offentlige ydelser. Selvforsørgelse defineres ud fra variabelen SOCIO13 i Danmarks Statistiks register over indkomst.

Vi analyserer, om de to udfaldsmål er gældende:

- i 1. til 5. år efter endt grundskole
- i 3 ud af 5 år efter endt grundskole
- som 25-årig.

På denne måde kan vi se på alle unge efter endt grundskole på én gang, uden at tage højde for, om de nu har afsluttet grundskolen i 2005 eller i 2016.

Bilagstabellerne på de to følgende sider indeholder andelen pr. udfaldsmål for de tre grupper af unge, vi benytter i analyserne, bilagstabel 2.1, 2.2 og 2.3 for uddannelsesmålet og bilagstabel 2.4, 2.5 og 2.6 for selvforsørgelse. De følgende bilagsfigurer 2.1 og 2.2 viser et samlet billede for de tre grupper af unge i 1. til 5. år efter endt grundskole for hhv. uddannelsesmålet og selvforsørgelse.

Bilagstabel 2.1 Anbragte kostelever, der er i gang med en uddannelse efter endt grundskole. Procent og antal.

I gang med uddannelse inden for:	Kosteleverne	Antal observationer
1. år efter endt grundskole	60,1	499
2. år efter endt grundskole	49,9	450
3. år efter endt grundskole	45,7	398
4. år efter endt grundskole	47,9	359
5. år efter endt grundskole	37,0	319
I minimum 3 af 5 år efter endt grundskole	73,9	319
I gang med eller har gennemført en uddannelse som 25-årig	56,9	188

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Bilagstabel 2.2 Unge i familiepleje, der er i gang med en uddannelse efter endt grundskole. Procent og antal.

I gang med uddannelse inden for:	Unge i familiepleje	Antal observationer
1. år efter endt grundskole	67,4	17.006
2. år efter endt grundskole	55,5	15.162
3. år efter endt grundskole	50,3	14.035
4. år efter endt grundskole	39,7	12.942
5. år efter endt grundskole	36,9	11.885
I gang med uddannelse i 3 af 5 år efter endt grundskole	70,7	11.885
I gang med eller har gennemført en uddannelse som 25-årig	52,4	7.242

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Bilagstabel 2.3 Unge fra døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, der er i gang med en uddannelse efter endt grundskole. Procent og antal.

I gang med uddannelse inden for:	Unge fra døgninstitution m.m.	Antal observationer
1. år efter endt grundskole	53,4	11.450
2. år efter endt grundskole	37,9	10.285
3. år efter endt grundskole	34,8	9.433
4. år efter endt grundskole	31,3	8.661
5. år efter endt grundskole	29,5	7.904
I gang med uddannelse i 3 af 5 år efter endt grundskole	51,6	7.904
I gang med eller har gennemført en uddannelse som 25-årig	38,3	4.493

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Bilagstabel 2.4 Anbragte kostelever, der er selvforsørgende efter endt grundskole. Procent og antal.

Selvforsørgende:	Kosteleverne	Antal observationer
1. år efter endt grundskole	95,1	499
2. år efter endt grundskole	66,7	450
3. år efter endt grundskole	64,2	398
4. år efter endt grundskole	66,8	359
5. år efter endt grundskole	62,8	319
I minimum 3 af 5 år efter endt grundskole	73,9	319
Som 25-årig	72,4	187

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Bilagstabel 2.5 Unge i familiepleje, der er selvforsørgende efter endt grundskole. Procent og antal.

Selvforsørgende:	Unge i familiepleje	Antal observationer
1. år efter endt grundskole	96,5	17.006
2. år efter endt grundskole	64,2	15.162
3. år efter endt grundskole	63,2	14.035
4. år efter endt grundskole	62,3	12.942
5. år efter endt grundskole	61,9	11.885
I minimum 3 af 5 år efter endt grundskole	70,7	11.885
Som 25-årig	67,1	7.184

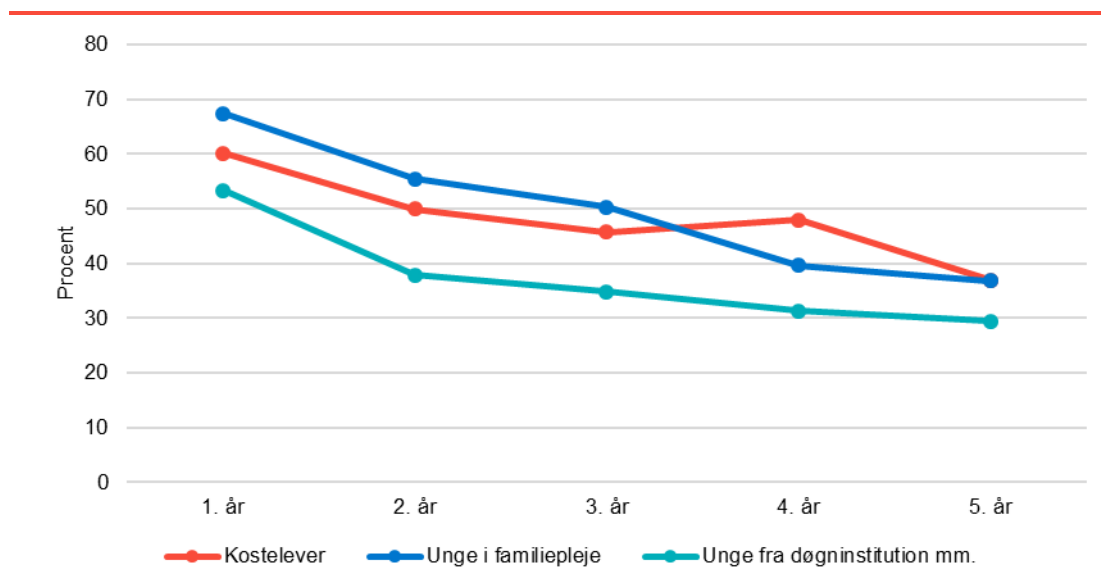
Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Bilagstabel 2.6 Unge fra døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, der er selvforsørgende efter endt grundskole. Procent og antal.

Selvforsørgende:	Unge fra døgninstitution m.m.	Antal observationer
1. år efter endt grundskole	92,5	11.450
2. år efter endt grundskole	45,4	10.285
3. år efter endt grundskole	44,4	9.433
4. år efter endt grundskole	45,8	8.661
5. år efter endt grundskole	46,4	7.904
I minimum 3 af 5 år efter endt grundskole	51,6	7.904
Som 25-årig	54,9	4.455

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

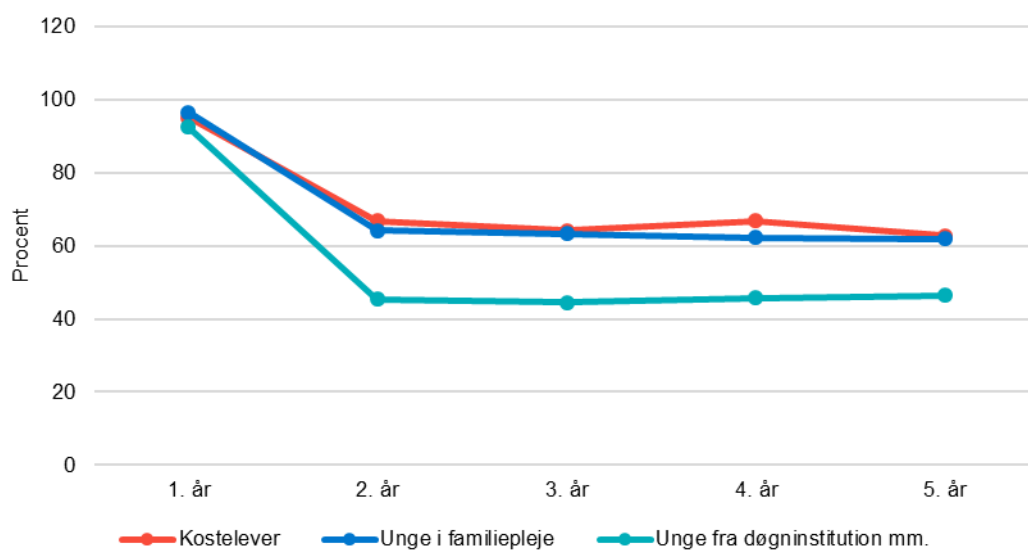
Bilagsfigur 2.1 Andel unge, der er i gang med uddannelse efter endt grundskole, vist for anbragte på kostskole, anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, og anbragte i familiepleje. Procent.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Bilagsfigur 2.2 Andel unge, der er selvforsørgende efter endt grundskole, vist for anbragte på kostskole, anbragt på døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted, og anbragte i familiepleje. Procent.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Bilag 3 Baggrundskarakteristika

Matchingen benytter en række karakteristika, der kan belyse situation for de anbragte unges forældre i forhold til demografi, etnicitet, socioøkonomi, somatisk og psykisk helbred og kriminalitet. Anvendelsen af registerdata giver mulighed for at trække objektive informationer om baggrundskarakteristika for en række centrale dimensioner omkring de unge og deres familiebaggrund.

Stort set alle variable er lavet til dikotome variable (også kaldet dummy-variable), hvor 1 markerer variabelens indhold, og 0 markerer alt andet. Baggrundskarakteristika er målt, når barnet er 11 år, enten som en markering af tilstanden, når barnet er 11 år (fx mors uddannelsesniveau og indkomstgrundlag), eller som en summering af tilstande fra fødsel til barnet fylder 11 år (fx forebyggende foranstaltninger, anbringelse, psykiatriske diagnoser og dømsafgørelser).

Bilagstabel 3.1 opsummerer baggrundskarakteristika for de unge, mens bilagstabel 3.2 viser karakteristika for mødrene.

Bilagstabel 3.1 Baggrundskarakteristika for unge, der har været anbragt uden for hjemmet, og som har afsluttet grundskolen i årene 2005-2017, opdelt i tre analysegrupper. Procent.

	Anbragte kostelever	Unge i familiepleje	Unge fra døgninstitution m.m.
Andel drenge	49,2	47,9	57,5 ***
Andel med anden etnisk baggrund end dansk	5,5	9,4 ***	14,8 ***
Andel med en psykiatrisk diagnose før 11-årsalderen	7,0	9,9 **	15,0 ***
Andel, der har været anbragt før 11-årsalderen	2,1	34,7 ***	9,3 ***
Andel, der har modtaget forebyggende foranstaltninger før 11-årsalderen	12,7	19,6 ***	13,0
Antal observationer	529	18.731	12.099

Anm.: t-test mellem kosteleverne og unge i familiepleje og mellem kostelever og unge fra døgninstitution m.m. * 90-procents-signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Der er færre unge blandt kosteleverne, der har anden etnisk baggrund end dansk (5,5 pct.) end både blandt unge i familiepleje (9,4 pct.) og unge fra døgninstitution m.m. (14,8 pct.), ligesom der er færre kostelever, der har fået en psykiatrisk diagnose før 11-årsalderen (7,0 pct.), end blandt unge i familiepleje (9,9 pct.) og unge fra døgninstitution m.m. (15,0 pct.). Kun 2,1 pct. af kosteleverne har været anbragt før 11-årsalderen, hvorimod 34,7 pct. af de unge i familiepleje og 9,3 pct. af de unge på døgninstitution har oplevet at være anbragt der. Det samme mønster viser sig i forhold til, om de har modtaget forebyggende foranstaltninger.

Bilagstabel 3.2 og 3.3 viser karakteristika for forældrene. Her benytter vi hovedsageligt mors karakteristika, da stort set alle børn og unge har en mor, vi kan trække karakteristika på. En relativt stor andel af udsatte børn og unge har ikke registreret en far i registerdata, og dermed findes der ikke baggrundskarakteristika for ham.

Bilagstabel 3.2 Baggrundskarakteristika for mødre, målt ved 11-årsalderen, for unge, der har været anbragt uden for hjemmet, og som har afsluttet grundskolen i årene 2005-2017, opdelt i tre analysegrupper. Procent.

	Anbragte kostelever	Familiepleje	Institutions-anbragte	
Mor har været anbragt uden for hjemmet	23,4	21,7	16,9	***
<i>Mors højeste uddannelsesniveau:</i>				
Grundskole eller gymnasial uddannelse	54,4	58,1	51,9	*
Erhvervsfaglig uddannelse	30,1	21,6	27,6	***
Videregående uddannelse	8,1	7,7	11,8	**
Manglende oplysning om uddannelse	7,4	12,6	8,8	
<i>Mors socioøkonomiske klassifikation:</i>				
Beskæftiget (inkl. arbejdsløs)	43,5	31,6	44,7	***
Kontanthjælpsmodtager	31,0	31,8	28,9	
Førtidspensionist	10,8	16,5	9,5	***
Uden for arbejdsmarkedet	9,1	10,9	11,5	*
Manglende oplysning om klassifikation	5,7	9,2	5,4	***
<i>Mors familiemæssige forhold:</i>				
Bor sammen med far	19,3	18,2	26,8	***
Bor sammen med ny partner	23,1	23,3	21,8	
Er enlig	51,2	48,6	45,7	**
Manglende oplysning om familieforhold	6,4	9,9	5,7	***
Mor har en psykiatrisk diagnose	23,3	28,2	20,0	**
Antal observationer	529	18.731	12.099	

Anm.: t-test mellem kosteleverne og unge i familiepleje og mellem kostelever og unge fra døgninstitution m.m. * 90-procents-signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Note: De manglende karakteristika for mødre i det år, de unge fylder 11 år, kan både skyldes, at mor ikke er i landet, og at mor er død.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

Der er en lille tendens til, at mødre til kostelever og mødre til unge på døgninstitution m.m. har flere socioøkonomiske ressourcer end mødre til unge i familiepleje (jf. bilagstabel 3.2).

Bilagstabel 3.3 Enkelte baggrundskarakteristika for fædre, målt ved 11-årsalderen, for unge, der har været anbragt uden for hjemmet, og som har afsluttet grundskolen i årene 2005-2017, opdelt i tre analysegrupper. Procent.

	Anbragte kostelever	Familiepleje	Institutions-anbragte	
Far har været anbragt uden for hjemmet	14,9	13,1	12,0	**
Far har fået ubetinget dom	22,1	26,0	22,9	**
Far har en psykiatrisk diagnose	15,9	15,8	14,5	
Far findes ikke i data	3,6	5,1	4,1	
Antal observationer	529	18.731	12.099	

Anm.: t-test mellem kosteleverne og unge i familiepleje og mellem kostelever og unge fra døgninstitution m.m. * 90-procents-signifikansniveau, ** 95-procents-signifikansniveau, *** 99-procents-signifikansniveau.

Kilde: Beregninger baseret på Danmarks Statistiks registerdata.

**VIDEN I
VELFÆRD**

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD